

Клас: 2-В

Предмет: літературне читання

Вчитель: Бубир Л.В.

Урок № 110. Робота з дитячою книжкою. Козацькому роду нема переводу.

Опорний конспект для учня

— Сьогодні на уроці ми поговоримо про українських козаків та познайомимося з українською народною казкою «Козак Мамарига».

Славна добрими і героїчними традиціями українська земля. Її сини — запорозькі козаки — навіки увійшли до скарбниці пам'яті українського народу. Ми, її нащадки, маємо свято шанувати і примножувати козацьку славу. 14 жовтня відзначається свято Покрови Пресвятої Богородиці. Це свято було найбільшим святом для козаків. Цього дня у них відбувалися вибори нового отамана. Наші лицарі вірили, що свята Покрова охороняє їх, а Пресвяту Богородицю вважали своєю заступницею і покровителькою. Козаки настільки вірили в силу Покрови Пресвятої Богородиці і настільки щиро й урочисто відзначали свято Покрови, що впродовж століть в Україні воно набуло ще й козацького змісту та отримало другу назву — Козацька Покрова.

Наш народ завжди пам'ятатиме цю героїчну сторінку української історії, а хлопці наслідуватимуть козаків.

Готуючись до сьогоднішнього уроку, ви дізналися про життя козаків. Узагальнимо і перевіримо ваші знання.

1. Прослухай казку «Козак Мамарига» за посиланням:
https://www.youtube.com/watch?v=F-guFA_Au4c

2. Прочитайте казку самостійно.

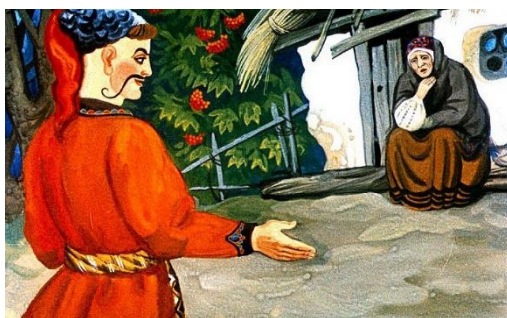

Двадцять п'ять років служив козак Мамарига у пана. І всього три мідні гроші заробив.

Набридло козакові з дитячих років наймитувати. Не козацьке діло, нехай біда змусила... Вирішив він піти світ за очі, людей побачити, щастя пошукати.

Довго йшов. Бачить: убога хатина стоїть. Біля хати старенька плаче.

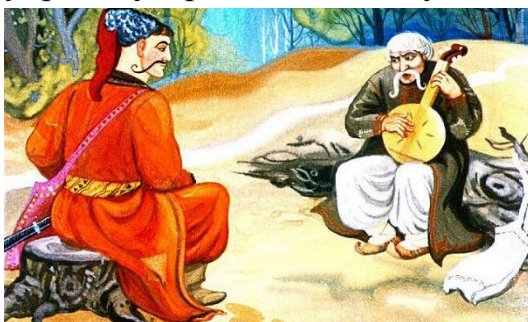

- Чого плачеш, бабусю? - питає козак.
- Як же мені не плакати. Моя хата скоро розвалиться, а полагодити її сил немає.
- Не журися, я полагоджу твою хатку!

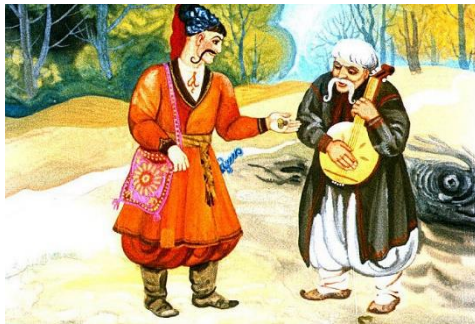
Зробив Мамарига все як слід. Подякувала йому старенька:

- Спасибі тобі, козаче! Візьми торбинку з чарівного волосся сплетену. Накажи - вона для тебе будь-яку роботу зробить. Подякував козак і далі пішов своєю дорогою.

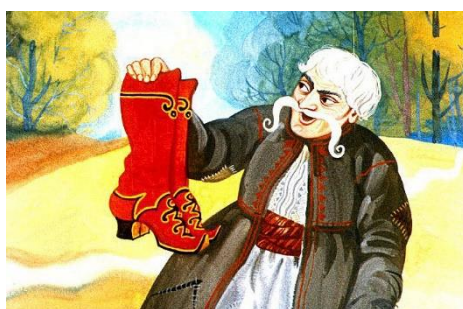

Йшов, йшов, та дорогою зустрів старого діда:

- Куди дідусю йдеш?
- Ходжу із села в село. Граю на кобзі, про козаків-молодців пісні співаю. Люди слухають. Хто куліша винесе, хто шматок хліба подасть...
- Візьми дідусю, три гроші. Більше сам не маю. Може, вони тобі знадобляться.

- Дякую тобі, козаче! А ти за це прийми від мене чобітки. Вони не прості - в мить тебе куди треба перенесуть. А трапиться біда - врятують.

Далі йде Мамарига. Назустріч народ біжить.

- Від кого тікаєте? - питає Мамарига.
- Біда нас жене, - відповідають люди, - оселився он на тій горі шестиголовий змій. Людей вбиває, добро їхнє забирає. А кого не вб'є - в полон візьме, навіки в горі ув'язнить.

- Вас багато, а змій один, невже не здолаєте його?
- Його відразу не розпізнати... То удасть із себе воїна, то знов на змія перетвориться. Сильнішого за нього немає нікого в світі!

Чує Мамарига: вітер гуде, земля дрижить, листя з дерев осипається. Воїн на золотогривому коні скаче.

Зіскочив з коня воїн, ударився об землю, перетворився на змія. Кричить:

- Ти навіщо в мої володіння прийшов? Згоден мені підкоритися? Будемо битися чи миритися?

- Буду з тобою насмерть битися! - відповідає козак.

Налетів змій на козака. Але Мамарига як розмахнеться своєю шаблею козацькою - три голови змію і відрубав! Змій розлютився, ще дужче на козака накинувся.

Переміг-таки козак шестиголового змія. Усі шість голів на землю лягли.

Мамарига підійшов до коня, каже:

- Тепер ти будеш моїм, золотогривий. Я тебе в чесному бою завоював. Підемо, спробуємо людей з гори вивільнити.

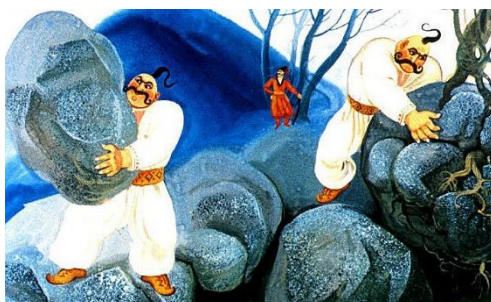

- Торбинко-волосянко! Допоможи мені гору розкрити, людей звільнити. Змій їх туди навічно запроторити хотів. Та я змія в чесному бою здолав.

Вийшли з торбинки два брати-богатирі: Вернигора, який що завгодно переверне, і Вернидуб, який може будь-яке дерево із землі вирвати.

Вернигора став скелю розбивати, гору розкривати, Вернидуб йому допомагає.

Зробили богатирі свою справу, знову стали маленькими, знову в торбинку-волосянку повернулися.

Вийшли люди з гори, уклонилися козакові:

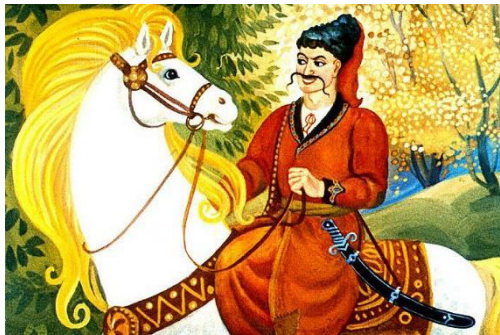
- Спасибі, тобі, козаче, що визволив нас з неволі. Не було ні в кого долі гіршої за нашу. Увік тебе не забудемо. Як звати тебе, воїне відважний?

- Козак Мамарига!

Скочив козак на коня, а той питає:

- Як нести тебе, поверх трави, чи поверх дерев високих?
- Неси мене в чужі землі поверх дерев високих! - відповідає Мамарига.

Полетіли вони поверх дерев високих. От внизу з'явилося місто з царським палацом. Біля палацу натовп стоїть.

- Спустимося, подивимося, які тут люди живуть, - сказав козак. - Спочатку лети на околицю, там спускайся. Треба дізнатися про що народ гомонить.

Спустилися на краю міста. Бачить козак - стоїть невеличка хатинка, а в ній - дівчина.

- Здрастуй, красуне! Та ти, бачу, моя землячка... Скажи, чим ваше місто славиться, про що люди на площі гомонять.

- Не помилився, з України я, полонянка. Зайди, поїж, про себе розкажи, як сюди потрапив. Волею чи неволею?

- Я - вільний козак Мамарига. Двадцять п'ять років у багатія наймитував, заробив три мідні гроші. Набридло мені. Йду світ за очі, ось тебе, красуню, вгледів...

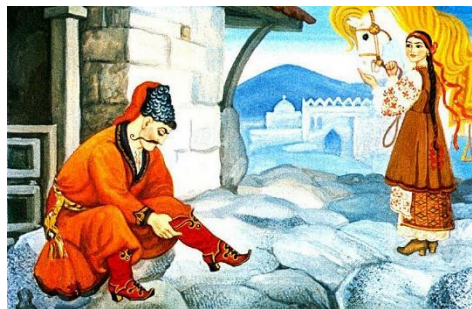

- Ти питав про що народ гомонить? Так от, слухай. Росте перед царським палацом віковий дуб. Під ним зарито скриню зі скарбом. Хто скарб той дістане, тому велика нагорода від царя буде.

Підвівся козак, каже:

- Якщо дозволиш, я коня у тебе залишу. А сам піду попитати щастя. Тільки от чоботи нові взую: все ж до палацу йду.

Пішов Мамарига до палацу. Чує - глашатай кричить:

- Хто перший віковий дуб за ніч зрубає і скарб з-під нього дістане, тому велика нагорода буде. Так цар обіцяв.

Другий глашатай голосніше за першого кричить:

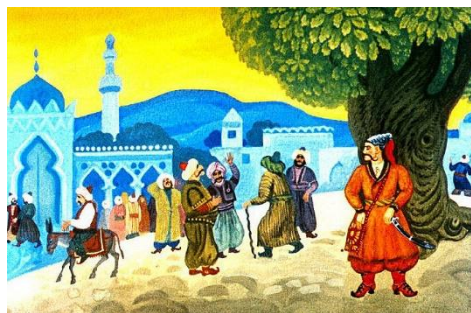
- Але якщо хтось не дістане скарб за одну ніч, кат швидко йому голову зрубає.

Так цар наказав!

Похитали головою люди, розійшлися по домівках: бояться до дуба підступитися.

А Мамарига дочекався ночі і розкрив свою торбинку.

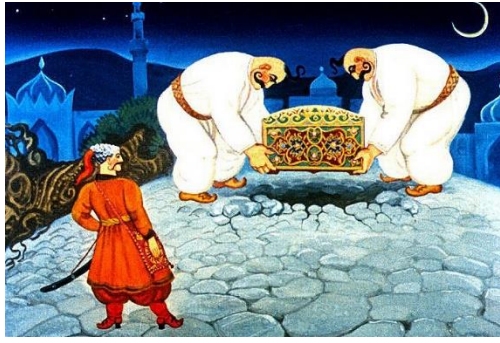
- Торбинко-волосянко! Зрубай дуба, коріння вікові викорчуй. Дістань з-під землі скарб. А не то велить мені цар голову відрубати.

Вернидуб дерево із землі вирвав, Вернигора коріння викорчував.

Дістали брати-богатирі скриню зі скарбом і в торбинку повернулися.

Вранці подивився цар на скарб - від радості аж почервонів. Руки потирає:
- Спасибі, козаче, - каже. - В нагороду віддам за тебе свою дочку-царівну.

А царівна була негарна, зла та пихата.

- Не хочу виходить заміж за простого козака, - кричить царівна. - Хочу за царевича!

Подивився на неї Мамарига й каже:

- Спасибі тобі, царю, за таку нагороду, коли чого кращого пошкодував. Тільки мені наречена ця не підходить. Зла, чванлива та сварлива. Я собі виберу іншу, яка мені до серця припаде.

Розсердився цар, ногами затулав, закричав:

- Та як ти смієш від моєї дочки-царівни відмовлятися! Хапайте його і рубайте йому голову.

Згадав тоді козак Мамарига про дідовий подарунок. Глянув на чоботи і прошепотів:

- Ну ж бо, виручайте мене!

І чоботи вмить винесли його з площі.

А тоді полетів козак Мамарига до тієї дівчини-полонянки, сіли вони разом на золотогривого коня, і помчали до свого рідного краю.

От і нашої казки кінець.

3. Гра «Доповни прислів'я».

- * Той не козак, що ...
- * Козак, наче ...
- * Козак вкраїнську любить мову, додержить завжди ...
- * Україна — це козацька ...
- * Ми з такого роду, що ...
- * Козак не боїться
- * Козак усім народам друг, міцний у нього ...
- * Козак — слабому ...
- * Хто в роботі, той і в ...

Відправ голосове повідомлення переказу казки «Козак Мамарига» учителю:

1. На освітню платформу для дистанційного навчання HUMAN
2. На електронну адресу liliya.bubyt@ukr.

Бажаю успіхів!
YEP.E.COM